

NGA MAHI

A TE

HUI O TE HAHIMAORI

O TE TAKIWA O

TURANGA

I TE PIHOPATANGA O WAIAPU

I HUIHUI KI TE KAWAKAWA,

TIHEMA 13, 14, 1880.

TURANGA:

Printed at the "EVENING HERALD" Office, Gisborne,

1881.

NGA TANGATA O TENEI HUI.

UPOKO : TE PIHOPA.*

M I N I T A :

TE WIREMU, Atirikona,

RANIERA KAWHIA.

MOHI TUREI.

MATIAHA PAHEWA,

RIHARA TE RANGAMARO.

WIREMU KATENE PARAIRE.

KEREHONA PIWAKA.*

RUTENE TE AIHU.

M A N G A I R E I M A N A :

TE PIRINIHA TE RITO	...	...	Te Kawakawa.
TE KATENE POHOIWI	...	...	Rangitukia.
PINEAMINE TU	...	...	Te Horo.
WIREMU TAHATA	...	...	Tuparoa.
WIKIRIWHI TE PIRI	...	...	Whareponga.
NATANA MAUKAU	...	...	Tokomaru.
RUTENE TE ARAHI	...	...	Whangara.
IHAKA TAMAKI	...	...	Turanga.
TIOPIRA TAWHIAO	...	...	Turanga.

* Kihai enei i tae ki te Hui.

HE TUHITUHINGA

I NGA MAHI A TE HUI O TE HAHĪ MAORI O TE TAKIWA
O TURANGA, I WHAKAMINEA KI TE KAWAKAWA I TE
13 O NGA RA O TIHEMA, 1880.

No te 10 o nga haora i te awatea ka takoto te Hapa te Arikī; e 29 i tango i te Hapa; puta ana te kohikohi o te Ohaohatanga £1 0s. 2d. I te 2.30 o nga haora, i huihui ano nga tangata ki roto ki te Whare-karakia, ka karangarangatia e te Wiremu, Atirikona, nga ingoa o nga tangata o te Hui, me te whakao enei ki o ratou ingoa :—

Minita : Raniera Kawhia, Mohi Turei, Matiaha Pahewa, Rihara Te Rangamaro, Wiremu Katene Paraire, Rutene Te Aihu.

Mangai Reimana : Te Katene Pohiwi, Pineamine Tu, Wiremu Tahata, Natana Mankau, Rutene Te Arahi, Ihaka Tamaki, Tiopira Tawhiao, Te Piriniha Te Rito, Wikiriwhi Te Piri.

Heoi ka kiia e ia kua tu te Hui, ka timataia te mahi e ia ki te Inoi, ka whai korero hoki ia ki te Hui.

WHAI-KORERO A TE UPOKO.

E oku hoa Minita, e nga Mangai o te Iwi :

Me whakawhetai tatou ki te Atua mo tana tukunga i a tatou kia huihui mai ki konei inaianei, me te kore ano tetahi mea o waho, i roto i tenei tau ka pahemo ake nei, hei whakararuraru i nga mahi a te Hahi. No tatou te puhoi i kore ai e nui te nekehanga ake o nga mahi a te Hahi i tenei wararuraru-kore.

Kua ki mai te Pihopa kia whakaaturia e au ki a koutou te take i kore ai ia e tae mai ki tenei Hui. E haere mai ana ano. He putanga mai no te karanga a Te Herewini, Pihopa o nga motu o te Mangumangu, ki nga tangata o te Hahi i Niu Tirani nei, kia haere atu ki te whakangahau i ta ratou mahi. Ko to ratou whare-karakia, i hangaa nei hei whakamaumahara ki a Te Patihana, Pihopa, i patua ra, kua oti. Ko te whakatapunga o taua whare, i whakaritea hei te ra o Anaru, Apotoro, hei te 30 o Nowema. Heoi haere ana to tatou Pihopa ki reira, mauria ana hoki ko Kerehona Piwaka hei hoa mona. Me i hohoro raua te hoki mai kua

tāe mai nga korero o to raua haere i te mea e huihui nei tatou. He mea tika kia puta to tatou aroha ki aua kai-mahi a Te Karaiti, kia whakakaha hoki tatou i o ratou ringaringa.

Kia whai whakaaro tatou ki era wahi o te mahi ka ngakau nui ai ano ki nga wahi e tata ana ki a tatou. E matau ana ano koutou ki te mahi a te hoa-riri ki te pito ki raro o tenei pihopatanga, e kukume ke nei ia i nga tangata ki te karakia a Te Kooti ki te karakia e whakakore nei i to tatou Kai-whakaora, i a Te Karaiti. Tenei ano etahi o nga tangata o runga nei kei te minamina ki taua karakia. Kia uaua ia tatou ki te pehi i tera tikanga pohehe, ki te whakahoki mai i nga tangata kua tinihangatia ki runga ki te huarahi tika. E taea ano tenei ki te whakaputa tatou i te uaua me te whakawhirinaki ano ki a Te Karaiti, e whakakite nei i tona kaha i runga i te kahakore-tanga o te tangata.

Tenei ano etahi mahi kua whakahaua e te Hui i enei tau kua taha ake nei, kahore ano kia ata rite. Me tirotiro aua mea e tatou, ka rapu ai i tetahi tikanga e oti ai. Kia mahara tonu tatou, he wahi katoa tatou no te tinana kotahi, kia whai whakaaro hoki ki te pai mo nga wahi katoa o taua tinana. Kia tohe tonu tatou i nga wa katoa ki te whakapono o nga tangata katoa kia ora, ki nga tamariki katoa kia whakatupuria paitia i runga i te mohiotanga ki a Te Karaiti, ki nga mea katoa e tata mai ana ki te karakia, kia ahua pai. Ma te Wairua Tapu tatou e whakaako, e whakakaha, ka oti ai enei mea.

1 whakaaria e Mohi Turei, Minita, i tautokona e Rihara Te Rangamaro, Minita :

Kia whiriwhiria tetahi komiti hei tirotiro i te mahinga a nga tangata o te Hahi i ia wahi, i ia wahi, i nga whaka-haunga a te Hui i enei tau kua mahue ake nei ; kia whakahokia mai hoki he korero ki te Hui apopo.

Nga tangata mo tenei Komiti, ko Te Wiremu, Atirikona, ko Matiaha Pahewa, Minita, ko Pineamine Tu, ko Rutene Te Arahi, ko Mohi Turei.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Pineamine Tu, i tautokona e Rutene Te Aihu, Minita :

He tohe ano tenei ki nga tangata o nga wahi kahore nei he whare minita, kia puta te whakaaro kia hangaa he whare mo te Minita ki nga kaainga katoa e haerea ana e ia ki te karakia i nga Ratapu.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Pineamine Tu, i tautokona e Rutene Te Aihu, Minita :

He mea pai kia tae nga Rangatira taitamariki ki nga whakaminenga o te Hui o te Hahi, kia rongo ai ki nga korero, kia riro ai hoki ko ratou hei hapai, hei whakangahau i nga mahi e tika ana hei tangotango ma ratou.

Whakaaetia ana.

Katahi ka nukuhia te Hui ki te 14 o nga ra o Tihema, ki te 9 o nga haora.

I panuitia, i whakapumautia, Tihema 14, 1880.

W. L. WILLIAMS,
Upoko.

—O—

TIHEMA 14, 1880.

I huihui ano ki te Whare-karakia i te 9 o nga haora.

Timataia ana ki te Inoi ; muri iho ka panuitia, ka whakapumautia nga tuhituhinga o nga mahi onanahi

I panuitia te korero a te Komiti i whiriwhiria inanahi hei tirotiro i te mahinga a nga tangata o te Hahi i nga whakahaunga a te Hui.

I whakaaria e Rutene Te Aihu, Minita, i tautokona e Ihaka Tamaki :

He mahi kuware rawa ta etahi o nga tangata o tenei Takiwa e kopikopiko nei ki Waikato, ki a Te Kooti ; he mea e kumea ketia ai te tangata i runga i te whakapono ki a Te Karaiti, e tupu ai te tini noa iho o te raruraru. Heoi me tohe tonu nga tangata katoa o te Hahi kia whakamutua taua mahi.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Mohi Turei, Minita, i tautokona e Wiki-riwhi Te Piri :

He whakahau ano tenei ki nga Pariha o tenei Takiwa kia kaua e wareware ki te kohikohi i karangatia nei hei whakakaha i te mahi a te Hahi i nga wahi o tenei Pihopatanga e kaha-kore ana.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Rutene Te Arahi, i tautokona e Wiremu Tahata :

Kia whakamaharatia e nga Minita nga tangata o ia Pariha, o ia Pariha, ki te whakatu i te Watena, i te Komiti mo te Hahi ki nga kaainga e huihui nei nga tangata ki reira ki te karakia i nga Ratapu, ahakoa kahore ano kia tu he whare karakia.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Matiaha Pahewa, Minita, i tautokona e Wiremu Tahata :

Me whakaputa ano te uaua e nga Minita, e nga tangata whai-whakaaro o ia kaainga, o ia kaainga, ki te huihui i nga tamariki katoa ki te kura i nga Ratapu, he kore rawa nei hoki te tokomaha o nga tamariki e whakaaturia nei te taenga ki te kura.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Pineamine Tu, i tautokona e Te Katene Pohiwi :

Kei wareware nga tangata o ia Pariha, o ia Pariha, ki nga korero mo nga tunga o nga Whare-karakia, mo nga urupa, kia motuhaketia rawatia. Me pera ano tetahi wahi kia tuturu tonu hei kaainga mo te Minita o te Pariha.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Rutene Te Arahi, i tautokona e Rihara Te Rangamaro, Minita :

Kia puta ano te whakaaro a te iwi ki te hanga Whare-karakia ki nga wahi e hapa ana ; ki te hanga wawe i nga whare kua timata te pakaru ; ki te hanga hoki i te taiepa mo te Whare-karakia, mo te whare Minita.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Mohi Turei, Minita, i tautokona e Pineamine Tu :

Ka nui te manawareka o tenei Hui ki te korero e whakaaturia mai nei mo te whakaaro a Te Aitanga a Rongowhakaata mo te hanga i te Whare-karakia i Whakato ka pakaru nei ; nui rawa atu hoki te pai ki te tahuri nga pariha katoa ki te hapai tahi i taua mahi tika.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Rutene Te Arahī, i tautokona e Rutene Te Aihu, Minita :

Kia tu te Hui o te Hahi Maori ki Uawa a tenei tau e haere ake nei, ara, a te tau 1881.

I whakaaria ano e Te Piriniha Te Rito, i tautokona e Mohi Turei, Minita :

Kia tu te Hui o te Hahi Maori ki Te Kawakawa a tenei tau e haere ake nei,

Whakaetia ana.

Whakamutua ana te mahi a te Hui e te Upoko ki te Manaakitanga.

I panuitia i whakapumautia ena korero i te 14 o Tihema, 1880,

W. L. WILLIAMS,
Upoko.

TE KORERO.

a te Komiti i whiriwhiria hei tiro tiro i te mahinga a nga tangata o te Hahi i nga whakahaunga a te Hui, 13 Tihema, 1880

Kua tirohia e tenei komiti nga mea i tohutohungia mai nei e te Hui.

1. Ko te kohikohi hei whakakaha i te mahi a te Hahi i nga wahi e kahakore ana, kua puta i te Pariha kotahi, ara, i Whangara.

2. Ko te whakatunga i nga Watena; i nga Nohokomiti, kei te whakaritea ano ki te Pariha o Whangara; e toru nga whare-karakia, e toru hoki nga Komiti. He tangata pera ano kei etahi wahi, otira kihai i whakaturia i runga i te Ture a te Hui.

3. Ko nga Kura Rutapu mo nga tamariki, kei te mahia ki nga Pariha o wha, otira ko te nuinga o nga tamariki kahore e tae ki te kura.

Pariha,	Kura.	Tamariki.	Kaiwhakaako.
Whangara	3	28	3
Tokomaru	3	28	3
Tuparoa	1	24	1
Rangitukia me Te			
Horo	2	28	3

Tera ano etahi tamariki e whakaakona ana e nga minita i o ratou ake kaainga, otira kihai i tokomaha.

4. Ko nga tunga whare-karakia, ko nga urupa, kahore ano kia motuhaketia ki tetahi wahi.

5. He maha ano nga kaainga kahore he whare-karakia, kahore he whare Minita. Ko etahi o nga whare-karakia, kahore i taiepatia. Ko te whare-karakia i Whakato, kua timata te kohikohi a te iwi nona te whare, kia hohoro ai te rite o nga ki a te Hui o enei tau ka taha ake nei, ina hoki kua katia nga moni o etahi o a ratou reti kia rawaka ai mo te hanga i te whare.

Tena ano hoki nga ki hei whakaaetanga ma te Hui.

MOHI TURNI,